

Významné stromy kolem nás

Skládačka je návodem a inspirací jak vyhledávat a věnovat pozornost významným stromům rostoucím v našem okolí. Představuje možnosti ochrany cenných dřevin, ukazuje konkrétní příklady označení a evidence pozoruhodných stromů a zároveň se ve stručnosti věnuje i péči o tyto jedince. Nechybí ani tipy na vhodné příležitosti k výsadbám stromů či rady na aktivní zapojení dětí a mládeže při školních nebo volnočasových aktivitách.

Materiál je určen všem milovníkům přírody, ale i zástupcům veřejné správy, vedoucím dětských oddílů, ale i členům nejrůznějších místních spolků a dalším zájemcům.

Stromy jsou nejvýraznější, nejkrásnější a nejdůležitější složkou městské přírody. Jsou to též největší a nejdéle žijící organismy ve městě. Žijí desítky i stovky let, a pokud je o ně dobře pečováno a přístupuje se k nim s určitou vážností, přežívají celé generace obyvatel.

Třešeň ptačí u úřadu MČ Praha 15 v Horních Měcholupech

Stromy vytvářejí příjemné prostředí pro obyvatele měst – poskytují stín, chrání nás před hlukem, pohlcují prach, udržují vlhkost, pozitivně ovlivňují větrné proudění, vyrábějí kyslík a uvolňují do svého okolí množství biologicky aktivních látek, které příznivě působí na lidský organismus.

Co je to významný strom?

Významný strom bývá obvykle takový strom, jehož význam byl uznán určitou institucí (např. příslušný městský úřad, kartografické instituce, správy lesů a podobně).

Významnost může být též chápána v souvislosti s důležitou událostí vázící se ke stromu či s poselstvím určité historické skutečnosti nebo místa, na němž strom roste.

Nejčastěji jde o význam **ekologický, krajnotvorný** nebo **historický**.

Významnost stromu může být zvýrazněna tím, že ho příslušný orgán ochrany přírody vyhlásí za památný strom. Pak daný jedinec nebo skupina podléhá přísnější ochraně dle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně

přírody a krajiny a je zároveň označen malým státním znakem České republiky.

Význam stromů může být:

historický - vysazen při zvláštní příležitosti – souvislost s významnou událostí, vysazen významnou osobností, připomínající historii určitého místa

etnografický a mytologický – má vztah k místním událostem, pověstem, příběhům

geografický a krajnotvorný – slouží jako orientační bod, je dominantou krajiny

ekologický – je součástí ekosystému, má význam pro vývoj jiných druhů

dendrologický – neobvyklý druh, netypický vzrůst, věk, ukázkový exemplář

rekreační – samotný strom je turistickým cílem

Možnosti ochrany významných stromů

• Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny stanovuje obecnou ochranu dřevin – § 7 odst. dřeviny jsou chráněny před poškozováním a ničením.

• U dřevin rostoucích mimo les (vyhl. 189/2013 Sb.) je potřeba povolení ke kácení (obvod kmene stromu nad 80 cm ve výšce 130 cm, souvislé keřové porosty nad plochu 40 m², mimo plantáže a oplocené nepřístupné zahrady v zastavěném území obce u bytového nebo rodinného domu).

• Mimořádně významné stromy mohou být vyhlášeny za památné stromy dle § 46 zákona č. 114/1992 Sb. Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji, jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil, památné stromy mají před škodlivými vlivy z okolí vymezeno ochranné pásmo (v tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace).

• Významné stromy mohou být registrovány jako významný krajinný prvek dle zákona č. 114/1992 (§ 4 – významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením).

• Významné stromy na pozemcích Lesů České republiky mohou být opatřeny zvláštním označením a vyloučeny z těžebních plánů.

• Významné stromy na pozemcích určených pro obranu státu (Významné stromy Vojenských lesů a statků) mohou být předmětem samostatné evidence.

• Významné stromy mohou být označovány jednotlivými obcemi, městskými částmi, v rámci činnosti spolků a dalších organizací.

Označení památného stromu malým státním znakem u lípy u hasičské zbrojnice v Újezdu nad Lesy

Zvýšená ochrana stromů může být zajištěna registrací jako významný krajinný prvek (fotografie ukazuje označení aleje v Liberci)

Na pozemcích Lesů České republiky jsou významné stromy označovány speciálními cedulemi

Vyhledávání významných stromů

V okolí našeho bydliště je celá řada zajímavých velikánů, kteří si zaslouží pozornost. Při jejich vyhledávání je nejlepší se nejprve zaměřit na jejich vzrůst a velikost. Ta je pro nás mnohdy signálem, že věkovitý strom toho mnoho pamatuje a může se k němu vázat řada zajímavých skutečností. Pozornost věnujeme hlavně soliterním jedincům a krajinným dominantám. Ty často bývají na důležitých bodech nebo místech nejrůznějších setkávání. Zájem je také účelné věnovat skupinám stromů u křížků, kapliček a dalších sakrálních staveb. U nich mohou být stromy vysazeny při založení, při následných rekonstrukcích či dalších důležitých událostech. Samostatným celkem jsou aleje, které mohou mít také značnou spojitost s historickými událostmi.

V pražských Kolovratech lemují do kruhu vysázené lípy barokní sochu sv. Donáta, kterou dala v roce 1756 zhotovit vévodkyně Marie Terezie Savojská.

Také je potřeba si všimnout mladších jedinců na důležitých místech, například u pomníků, na náměstích, na návších a před významnými budovami. U nich mohou být stromy zasazeny na počest výročí založení dané stavby nebo při příležitosti návštěvy nějaké známé osobnosti.

Nejen velikost a místo může být rozhodující, abychom strom mohli považovat za významný. Dřeviny

exotických taxonů nebo neobvyklého vzrůstu se také mohou dostat do středu našeho zájmu.

Doporučený postup při vyhledávání významných stromů:

1. Prvním krokem k vyhledávání významných stromů je seznámení se s tématem a získání obecných znalostí o dřevinách a charakteristice významných stromů.

2. Následné pochůzky v terénu jsou základem pro vyhledávání a vytipování významných stromů, ale nemusí vždy zaručit úspěch.

3. Další fází je studium kroniky, návštěva u pamětníků či prohlížení jiných archivních materiálů. V nich se můžeme dozvědět souvislosti a události vázící se k předem vytipovaným jedincům. Může se také stát, že zápis v kronice nám prozradí informace o výsadbě jistého stromu.

4. Poté se opět vydáváme do terénu a podle popisu hledáme jedince, který se může nacházet například v odlehlejší ulici, do které bychom jinak nešli. Důležité události, jako jsou výsadby stromů, bývají často doprovázeny akcí, které se zúčastní řada lidí a jsou z nich pořizovány fotografie. Různé fotokroniky mají při tomto pátrání nezastupitelnou roli.

Aktivnější obce vydávají brožury a publikace o své historii. I když stromům nebývá věnována velká pozornost, tak i stručná zmínka nás může přivést na správnou cestu při pátrání po živých svědcích minulosti.

Návrh na zvláštní ochranu významných stromů

Pokud k některému stromu znáte historické souvislosti nebo pokud takové spojitosti naleznete, určitě si je nenechávejte pro sebe. Informace jsou vždy to nejčennější a jejich zprostředkování dalším osobám může zachránit zbytečně pokácený strom. V této souvislosti je nejlepší informovat místně příslušný

Významným stromem je bez pochyby i lípa rostoucí v Nebušicích. Je pozůstatkem původně čtyř lip, které byly vysazeny 10.5.1881 na počest sňatku korunního prince Rudolfa s její královskou výsostí belgickou princeznou Stefanií.

obecní úřad a dotazovat se ho, zdali o dřevině ví a jestli se chystá strom nějakým způsobem zviditelnit. Pokud se jedná o mimořádně významný strom, je vhodné o něm informovat vyhledávatele památných stromů. Těmi jsou obce s pověřeným obecním úřadem - obec II. stupně (některé jsou zároveň i obcí s rozšířenou působností - obec III. stupně), v případě statutárních měst je příslušným orgánem ochrany přírody magistrátní odbor životního prostředí. Na území chráněných krajinných oblastí a národních parků jsou to jejich příslušné správy. Návrh na vyhlášení stromu za památný může podat každý občan. V návrhu je třeba úřadu ozřejmit, o jakou dřevinu se jedná, kde se nachází a svůj návrh zdůvodnit. Důvodem pro vyhlášení stromu za památný může být nadprůměrný vzrůst, věk, je-li krajinnou dominantou či jedná-li se o cennou introdukovanou (nepůvodní) dřevinu, v neposlední řadě i dřevinu historicky cennou či připomínající historické události, nebo pokud jsou s ním spojeny různé báje či pověsti.

Evidence významných stromů

Evidence významných stromů není upravena žádným zákonem či vyhláškou, přesto některá „osvěcná“ města nebo obce tuto evidenci mají. Evidence významných stromů by měla obsahovat závazné základní položky a další údaje mohou být připojeny jako nadstavba.

Základní položky evidence významných stromů:

- název stromu
- dendrologický taxon (latinské pojmenování stromu)
- lokalizace stromu (slovní popis i zaměření GPS)
- rozměry stromu (obvod kmene, výška stromu)
- zdravotní stav (popis, případné poškození blíže specifikovat)
- význam stromu či historické údaje
- fotodokumentaci

Dále je možné připojit návrh na následnou péči, zdroje možného ohrožení, návrh na označení stromu, zhodnocení vitality, evidenční číslo, odhadované stáří či další údaje připsat do poznámky.

Vždy je potřeba uvést datum, ke kterému se dané údaje vztahují.

Evidence významných stromů může být jak interní (sloužící pracovníkům daného úřadu), tak veřejná (určená pro obyvatele a širokou veřejnost). Veřejná evidence může být umístěna přímo na úřadu, v místní knihovně nebo informačním centru či nejlépe na internetových stránkách dané obce či města.

Významné stromy se mohou stát též součástí místních naučných stezek. Na fotografii je 13. zastavení naučné stezky vedoucí městskou částí Praha – Běchovice.

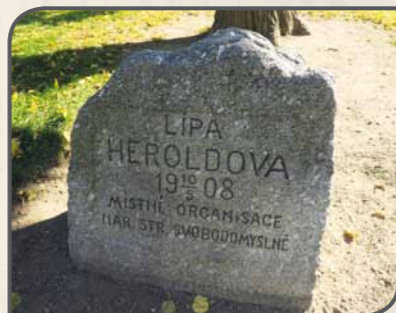
Významné stromy mohou evidovat i nejrůznější zájmové skupiny, občanská sdružení či další nadšenci.

Vhodné potřeby a prostředky pro vyhledávání a evidenci významných stromů:

- tištěná mapa
- GPS zařízení
- fotoaparát
- metr (pásmo)
- diktafon
- blok na poznámky
- atlas stromů
- regionální tiskoviny o historii

Výborně provedené označení významného stromu. Na dostatečně velký kámen byla umístěna žulová deska a do ní vyryto písmo. Označení by bylo vhodnější umístit dále od kmene. Text obsahuje základní informace, chybí jen datum nebo alespoň rok výsadby lípy.

Vhodně zvolené označení Heroldovy lípy v Heroldových sadech na Praze 10. Stabilní kámen s vyrytým textem je zárukou trvanlivosti a zároveň podává základní informace.

Označení významných stromů

Teprve vhodným označením stromu se informace o jeho významu dostane široké veřejnosti. Dozví se o něm ti, kteří žijí v jeho blízkosti, náhodně kolem procházejí nebo ti, co strom vyhledali v evidenci a nyní po něm pátrají v terénu. Označením se navíc hodnota významného stromu zvýší. Takto „dekorovaný“ strom již na sebe upozorňuje svojí historií a důležitostí. Rázem se stane celospolečensky atraktivnější

a informovanost o něm mu zajišťuje větší nedotknutelnost. Pokud víme, že lípa byla vysazena na počest vzniku republiky, již nese historickou událost a je živým svědkem minulosti. Při parkových úpravách a nejrůznějších revitalizacích zeleně bude na tento strom pohlíženo jako na důležitou a nepostradatelnou součást budoucí podoby parku.

Když však tuto historickou informaci nebudeme na první pohled vidět nebo znát, může se snadno stát, že strom zůstane „běžnou zelení“ a při úpravách okolního pozemku může být poškozen či dokonce odstraněn.

Zatímco stromy památné jsou ze zákona vždy označeny státním znakem, u významných stromů podoba označení záleží na tom, kdo značení provádí.

Doporučení k označování významných stromů:

Mělo by být:

- trvanlivé
- pevně ukotvené (nepřemístitelné)
- odolné proti vandalismu a počasí

Lípa svobody v pražských Vysočanech byla označena až dodatečně před několika roky. Jednoduchá a výstižná cedule na betonovém patníku podává základní informaci o daném stromu.

Označení Lípy republiky v Dolních Měcholupech je ukázkou stojanu s kovovou destičkou s vysvětlujícím textem. Kovová destička předurčuje možnost delšího textu, než je například možné vytesat do kamene.

Tyto vlastnosti nejlépe splňuje označení vytesané do kamene nebo kovová destička s vyrytým textem umístěná na tyči.

V případě méně trvanlivého či odolného materiálu je potřeba označení pravidelně kontrolovat a je zde určité riziko ztráty informace po jejím poškození.

Text označení by měl obsahovat:

- název stromu
- důvod vysazení nebo význam
- datum vysazení
- kdo vysadil

Označení dubu na Křivoklátě je nápadné a i z větší vzdálenosti je dobře upoutat kolemjdoucí návštěvníky. Takovýto typ označení si žádá častější péči a je méně odolné k povětrnostním vlivům.

Relativně pevné označení s rozsáhlejším textem bylo použito u Lípy svobody v Táboře. Označení je již zároveň doplňkovou tabulí s podrobnými informacemi o dané lipě.

Při označování stromů je vždy třeba dbát na to, aby strom ani jeho kořenový systém nebyl nijak poškozen!

Pokud je strom součástí naučné stezky nebo je u něj ještě umístěna dodatková tabule, tak na ní je již technicky možné přinést návštěvníkům další

podrobnosti vč. fotografického doplnění. Dodatková tabule slouží jako doplněk stabilního a trvanlivého označení.

Plůtky, ohrádky a doplňkové prvky

V souvislosti s provedením označení významného stromu se pro jeho ochranu taktéž osvědčilo budování nejrůznějších plůtek a ohrádek. Ty zabrání sešlapu a ztuhnutí půdy v blízkosti kmene a zároveň zajistí, aby při sekání nebyla poškozena báze kmene. Nízký plůtek rovněž upozorní na to, že si stromu považujeme a i „psychologicky“ ho ochrání před možným poškozením lidmi. Takovýto typ ochrany je doporučen i u dospělých jedinců a žádoucí je i u přestárých stromů. Při instalaci plůtek a ohrádek dbáme na to, aby nebyl poškozen kořenový systém stromu, tj. neumístujeme je v bezprostřední blízkosti

Jednoduchá ochrana mladého smrku stříbrného tvořená z kovového pletiva s velkými oky (Praha 10 - Malešice)

Stabilní ochranný plůtek u památného stromu platanu javorolistého na Karlově náměstí. Vzhledem k jeho vzdálenosti od kmene chrání jeho okolí před sešlapem, možným poškozením neukáznými návštěvníky parku, ale také při jeho instalaci nebyl porušen kořenový systém. Detail plůtku ukazuje jeho provedení.

kmene. Plůtky nemusí být vysoké, vhodnější jsou nižší, které nebudou rušit ráz místa. Tomu uzpůsobíme i jejich materiálové provedení, například dřevo či kov v barvách zapadajících do okolí.

Dalším doplňkovým mobiliářem může být lavička lákající k zastavení a k možnosti déle setrvat na daném místě. Při umísťování laviček bereme ohled na budoucí velikost stromu a umísťujeme je proto v dostatečné vzdálenosti.

Dřevěný plůtek u památného dubu na okraji lesa Kamýk je ukázkou dřeva jako materiálu k použití oplocení. V tomto případě působí plůtek z dřeva mladých stromků přirozeně a nenásilně. Dřevo je nutné natřít vhodným lakem či

barvou, aby se zvýšila jeho odolnost k povětrnostním vlivům a prodloužila jeho životnost.

Doživající ochranný plůtek v kombinaci kovu a dřevěných planěk. Plůtek je vhodnější umístit dále od kmene stromu a rovněž zajišťovat pravidelnou údržbu (Praha 11 – Chodov).

Péče o významné stromy

Zjištění historických či jiných souvislostí a řádné označení stromu je výborným předpokladem pro jeho dlouhou existenci, ale tím naše práce ještě nekončí. O dřeviny je potřeba v průběhu let také péčovat. U mladých stromů bývá často zastavená správná povýsadbová péče, která je nejdůležitější, protože zajistí správné založení koruny a tím se do budoucna vyhneme nákladnému ošetřování. Mladé stromky je proto třeba pravidelně kontrolovat.

U Lípy svobody v Šáreckém údolí byl k ochraně a zvýšení významnosti použit jednoduchý řetěz držený čtyřmi kolíky. Jednoduchost a účelnost je zde na prvním místě. Lavička v blízkosti stromu láká k zastavení a je zároveň vhodným doplňkovým mobiliářem.

Kovová zábrana ochraňující alejový strom v Biskupcově ulici v Praze 3 před poškozením parkujícími auty. Obdoba této konstrukce by mohla dobře posloužit i k ochraně významných stromů.

Dokonalá ochrana jednoho z významných stromů aleje v exponovaném místě v centru Berlína. Kořenový systém byl pokryt štěrkem zajišťujícím snadnou dostupnost vody. Kmen je chráněn stabilním kovovým pletivem, je natřen, přivázán úvazky k pletivu a jeho báze je chráněna plastovým obalem se zipem pro možné rozepnutí. Jednotlivé stromy v aleji byly darovány různými subjekty v rámci akce Forest of Global Understanding 12.5.2011 (Straße des 17. Juni, Berlín)

Při déletrvajícím suchu je účelné dodat doplňkovou závlahu, která stromu umožní standardní růst.

U starších stromů je doporučena pravidelná kontrola zdravotního stavu. Případný řez svěříme odborníkovi nebo certifikované arboristické firmě. Měli bychom mít na paměti, že řez je vnímán stromy jako poranění, a proto se držíme pravidla, že řez by měl být prováděn „tak málo, jak je jen možno a tolik, co nezbytně nutno“. Snažíme se vyvarovat odřezávání velkých větví, protože příliš velké rány se mění

v otevřené dutiny. Zde platí „čím menší průměr větve odřezáváme, tím lépe“. Při péči kontrolujeme i bezprostřední okolí stromu. Pokud zjistíme nadměrný sešlap v okolí kmene, přistoupíme k instalaci ochranných plůtek. Pokud to není v daném místě vhodné, obklopíme strom záhonem a přistoupíme k výsadbě poléhavých či plazivých keřů, které spolehlivě zabrání dalšímu ztuhnutí okolí či poškození báze kmene.

Heroldova lípa v Praze 10 je příkladem významného stromu, u kterého měl být instalován plůtek zamezující pohyb návštěvníků parku v těsné blízkosti kmene. Nadměrný sešlap se projevuje negativně na vitalitě stromu. Vhodně zvolený plůtek je zde skutečně opodstatněný.

Nemáte v obci významný strom? Zasadte se o jeho výsadbu!

Celá řada stromů se stává významnými již při jejich vysazení. Pokud je vhodně zvolena příležitost a strom je označen nebo zaznamenán jako výjimečný, stává se významným. Vhodným momentem pro výsadbu je například kulaté výročí založení obce či města, místního sboru či oddílu, výročí vzniku republiky či výročí významného státníka, vědce nebo jiná celorepubliková či místně důležitá událost.

Při volbě taxonu jsou doporučeny naše dlouhověké dřeviny (dub, lípa, jasan, buk). Výsadní postavení mezi nimi má lípa, která je naším národním

stromem. V centrech velkých měst můžeme, vzhledem ke znečištěnému a více stresujícímu prostředí, přihlídnout i k našim nepůvodním dřevinám, jako je platan nebo jinan.

Občané pražských Běchovic sázejí Lípu republiky v ulici K Železnici u příležitosti výročí 20. let České republiky. Slavnostní výsadba proběhla 19. 10. 2013 a obyvatelé Běchovic se tím zároveň připojili k oslavám Dne stromů.

Při výsadbě stromů se držíme doporučených arboristických standardů a dalších odborných poznatků. Správně provedená výsadba je totiž základem úspěchu. Vhodně zvolené stanoviště, dostatečně velká výsadbová mísa, kvalitní zemina v místě a pravidelná závlaha během prvních let a povýsadbová péče zajistí dřevině dobrou budoucnost.

Náměty na osvětovou činnost se stromy

Povídání a program na téma „Stromy“ během Noci s Andersenem v knihovně na pražských Stodůlkách (1. 4. 2011)

Při práci s dětskými kolektivy můžeme prostřednictvím her či tvůrčích činností podnítit u nich ještě větší zájem o stromy. Poznávání základních druhů stromů můžeme považovat za banální věc, ale ta je důležitá pro snížení anonymity veřejné zeleně. Jednotlivé druhy stromů se najednou stávají snáze identifikovatelné, což buduje lepší vztah dětí ke stromům.

V té souvislosti zdůrazňujeme typické znaky a odlišnosti jednotlivých druhů dřevin, zmiňujeme i obvyklou velikost, architekturu koruny, popisujeme květy, plody a borku. Nezapomínáme ani na jejich využití a to, jak pro člověka, tak i pro ostatní živočišstvo a rostlinstvo. Můžeme vyprávět i příběh stromu od malého semenáčku až po velikána pamatujícího stovky let (nápomocná nám může být například kniha Tajemství starého dubu od M. Hruškové).

Při kreslení zdůrazňujeme rozmanitost stromů a upozorňujeme na jejich změny v průběhu jednotlivých ročních období. Podzim bývá tradičně spojován s barvícími se listy a dozrávajícími plody, které mohou vhodně doplnit hodiny výtvarné výchovy.

Vycházky za stromy s výkladem mohou otevřít nové možnosti poznávání přírody a zároveň ukazují její rozmanitost. Jednoduchými hrami můžeme názorně tyto odlišnosti předvést (například pomocí papíru položeného na borku kmene, který přežijeme naplocho položenou voskovkou – frotáž kůry – u každého druhu stromu budeme mít jiný obrázek).

Vděčné je téma „Můj oblíbený strom“, kdy v různé podobě následného zpracování přimějeme mládež k zamýšlení a k hledání konkrétního stromu.

20. říjen - Den stromů

Vhodným obdobím na připomenutí důležitosti stromů je čas kolem 20. října, který je vyhlášen Dnem stromů. Do Čech přinesl tuto myšlenku „Svaz spolků okrašlovacích“ a poprvé se Den stromů masově slavil počátkem dubna roku 1906. Tradice přerušena válkou a komunistickým režimem byla obnovena až v roce 2000. Datum bylo stanoveno na 20. října, protože v mnoha lokalitách České republiky jde o vhodný termín pro sázení stromů a podzim je také časem, kdy jsou stromy asi nejkrásnější a hrají všemi barvami. Dvacátý říjen se stal zároveň Středoevropským dnem stromů. Tento den se pořádají v celé republice nejrůznější akce a výstavy, do nichž je možné děti zapojit.

Příklady významných stromů na území Prahy

V Praze je zhruba 200 památných stromů. Významných stromů je však daleko více. O většině to bohužel není všeobecně známo. Pojďme se podívat na některé z nich.

Hrušeň obecná na Vítězném náměstí

druh: hrušeň obecná (*Pyrus communis* L.)

GPS: 50°6'2.731"N, 14°23'36.457"E

lokality: Praha 6 – Dejvice, hrušeň se nachází na Vítězném náměstí za autobusovou zastávkou MHD v Evropské ulici

doprava: metro A stanice Dejvická, tramvaje č. 2, 8, 20, 26 zastávka Vítězného náměstí, autobusy obsluhující Prahu 6 a příměstské linky PID

obvod kmene: 237 cm

výška stromu: 12 m

zdravotní stav: dobrý

význam: poslední strom zachovaný z bývalé ovocné aleje směřující z Vítězného náměstí ke kostelu sv. Matěje, alej padla zřejmě počátkem 60. let minulého století při další výstavbě areálu vysokých škol, krajinná dominanta

odhadované stáří: 180 let

způsob ochrany: doporučena k vyhlášení za památný strom

Lípa svobody v Dubči

druh: lípa srdčitá (*Tilia cordata* MILL.)

GPS: 50°3'48.486"N, 14°35'41.850"E

lokality: Praha - Dubeč, lípa se nachází na náměstí U Lípy svobody v parkové ploše mezi komunikacemi Ke Křížkám a Netlucká

doprava: autobusová zastávka MHD Škola Dubeč, linky č. 111, 240, 329

obvod kmene: 152 cm

výška stromu: 16 m

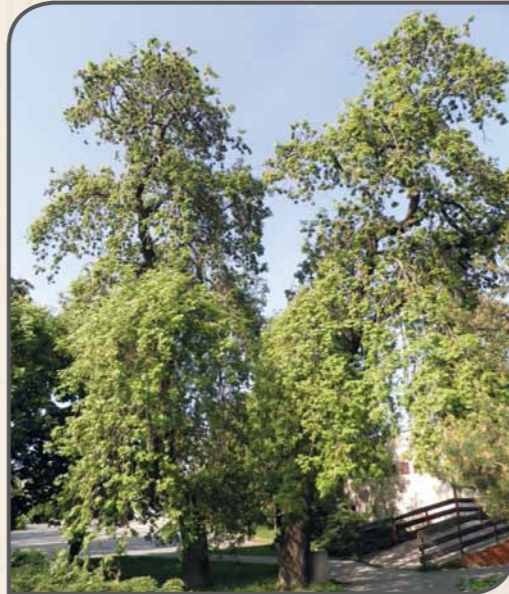
zdravotní stav: dobrý

význam: Strom byl vysazen jako Lípa svobody v roce 1928 při příležitosti 10. výročí vzniku ČSR. Bývalá náves, kde se v minulosti odehrávalo hlavní obecní dění, nese po lípě název – náměstí u Lípy svobody.

odhadované stáří: 85 let

způsob ochrany: doporučeno vybudovat plůtek ochraňující lípu

Převíslé jasaný u Staré pošty v Běchovicích

druh: jasan ztepilý – převíslý (*Fraxinus excelsior* L.) 'Pendula'

počet: skupina 2 stromů

GPS: 50°4'52.225"N, 14°37'4.859"E

lokality: Praha - Běchovice, jasaný se nachází v Běchovicích I. v parkové úpravě mezi objektem Staré pošty a nákupním střediskem

doprava: autobusová zastávka MHD Běchovice, linky č. 109, 163, 250, 261, 269

obvody kmenů: 204, 201 cm

výšky stromů: 18, 17 m

zdravotní stav: dobrý

význam: Stromy jsou pozůstatkem někdejší panské zahrady, která navazovala na objekt Staré pošty (zahrada zrušena v roce 1953), dominanta parkové úpravy ve středové části obce v blízkosti památkově chráněné Staré pošty fungující od 1. 5. 1755 jako poštovní přepřahací stanice.

odhadované stáří: 125 let

způsob ochrany: MČ Praha – Běchovice v roce 2010 podala návrh na jejich vyhlášení za památné stromy.

Lípa republiky v Dolních Měcholupích

druh: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* SCOP.)

GPS: 50°3'21.469"N, 14°33'44.416"E

lokality: Praha – Dolní Měcholupy, lípa se nachází při Kutnohorské ulici při u zdejší kaple

doprava: autobusová zastávka MHD Dolní Měcholupy, linky č. 111, 266, 296, 329, 364, 366

obvod kmene: 55 cm

výška stromu: 9 m

zdravotní stav: výborný

význam: Lípa byla vysazená při oslavách na počest 80. výročí založení Československé republiky 28. října 1998. Vysadil ji RNDr. Jan Koukal, CSc. (tehdejší primátor hl. m. Prahy) a starosta Městské části Praha – Dolní Měcholupy Ing. Karel Hagel.

odhadované stáří: 15 let

způsob ochrany: doporučeno vybudovat plůtek ochraňující lípu

Jinan dvoulaločný v Botanické zahradě UK v Praze

druh: jinan dvoulaločný (*Ginkgo biloba* L.) 'Praga'

GPS: 50°4'15.875"N, 14°25'12.539"E

lokality: Praha 2 – Nové Město, jinan se nachází v areálu Botanické zahrady Univerzity Karlovy u vchodu do skleníků (volně přístupný v otevírací době zahrady)

doprava: tramvajová zastávka MHD Botanická zahrada, linky č. 6, 18, 24

obvod kmene (v 80 cm): 338 cm

výška stromu: 6,5 m

zdravotní stav: dobrý

význam: Strom je unikátním kultivarem jinanu dvoulaločného, pravděpodobně byl vyšlechtěn z kultivaru 'Pendula'. Původní označení kultivaru 'Pragensis' bylo roku 1996 přejmenované výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhoních na 'Praga' – dendrologický význam. V minulosti byl patrně pěstován v nádobě či sudu jako bonsaj, což zapříčinilo jeho současný tvar. Zajímavostí je, že tento jinan inspiroval Jaroslava Foglara. V knize Stínadla se bouří jedna ze skupin Vontů zvaná Uctívači ginga užívá listy ginkga jako odznak příslušnosti. Tento motiv autor čerpal právě z tohoto stromu, v mládí totiž bydlel v blízkosti botanické zahrady.

odhadované stáří: 150 let

způsob ochrany: doporučen k vyhlášení za památný strom

Poznámka: Číselné údaje u jednotlivých stromů jsou vztaženy k říjnu 2013.

Další významné stromy Prahy naleznete na webu www.prazskestromy.cz.

Závěr

Významné stromy, jsou-li označeny a vstoupily tak ve známost, jsou vhodným cílem vycházek za poznáním a důležité jsou i z výchovného hlediska. Těchto stromů si začínáme vážit a tím je jim umožněno nerušeně se dožít vysokého věku. Řada z nich se pak stává památnými stromy a ty podléhají přísnější zákonné ochraně.

Pokud jsme milovníky stromů, což většina lidí o sobě prohlašuje, je třeba stromy bránit, chránit a měli bychom je znovu a znovu vysazovat, aby se z nich mohly těšit i další generace.

Informační zdroje

Internetové stránky Pražské památné stromy

Informace o památných stromech v Praze naleznete na webových stránkách „Pražské památné stromy“ - www.prazskestromy.cz, kde jsou aktuální a komplexní informace s řadou zajímavostí a obsáhlou fotografickou galerií. Na webu je i mnoho tipů na výlety za chráněnými jedinci (vycházky, cyklistické trasy).

Nově je na webu kapitola věnována významným stromům. V ní naleznete i přehled významných stromů v Praze. Svými návrhy můžete tuto databázi rozšířit.

Kontaktní emailová adresa webu prazskestromy.cz je prazskestromy@seznam.cz

Agentura Koniklec, o. s.

Agentura Koniklec, o. s. je pražská nezisková organizace zaměřená na ochranu životního prostředí, ekologickou výchovu, osvětu a poradenství s dlouholetou tradicí. Podrobnosti o Agentuře Koniklec a její činnosti jsou na internetových stránkách <http://agentura.koniklec.cz>. Agentura Koniklec je zapojená do činnosti pražských ekologických poraden (www.ekoporadnypraha.cz), provozuje vlastní poradenské stránky www.senas.cz a další zajímavé stránky, např. www.barrandien.cz věnované geoturistice.

Agentura Koniklec provozuje „virtuální naučné stezky“, které jsou také vhodným nástrojem pro propagaci a značení významných stromů. Příklad virtuálních stezek lze nalézt na www.innatura.cz a na výše uvedených stránkách.

Ministerstvo životního prostředí

Vydala Agentura Koniklec, o. s. v roce 2013

Text a foto: Ing. Aleš Rudl

Vychází s podporou Ministerstva životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Vychází jako součást projektu „Zajištění a realizace služeb environmentálního poradenství v letech 2012 - 2013 za podpory hlavního města Prahy“.